8. АНАЛІТИКА

Марина Максимівна Новгородська,

молодший науковий співробітник
відділу діагностики обдарованості та аспірант
Інституту обдарованої дитини НАПН України,
м. Київ, Україна

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-3157-7155>

УДК 37.013.74:376-056.45

DOI [https://doi.org/10.32405/2309-3935-2020-4\(79\)-102-107](https://doi.org/10.32405/2309-3935-2020-4(79)-102-107)

АНАЛІЗ ВІТЧИЗНЯНОГО ТА СВІТОВОГО ДОСВІДУ З ДІАГНОСТУВАННЯ ПРОФЕСІЙНО ВАЖЛИВИХ ЯКОСТЕЙ ОБДАРОВАНОЇ ОСОБИСТОСТІ

Анотація.

У статті проаналізовано вітчизняний і світовий досвід щодо діагностування професійно важливих якостей обдарованої особистості. Розглянуто мережеві системи діагностики та професійної орієнтації, сучасні адаптивні системи профорієнтації, мобільні додатки та світові ресурси з професійного самовизначення. Проаналізовано світові тенденції в діагностуванні професійно важливих якостей обдарованої особистості. Детально розглянуто групи професійно важливих якостей. У статті автор підсумовує думки науковців щодо застосування світового досвіду з діагностування професійно важливих якостей обдарованої особистості.

Ключові слова: професійно важливі якості; діагностування; обдарована особистість; профорієнтація; професійне самовизначення.

Сучасний світ професій висуває вимоги щодо наявності професійно важливих якостей. Щоб краще розкрити себе, обдарована особистість повинна знати сильні та слабкі сторони, мати уявлення про професійно важливі якості, якими потрібно володіти для вибору тієї чи іншої професії.

Професійно важливі якості ми визначаємо як певні якості людини, які визначають її потенційні професійні можливості та дають змогу спрогнозувати її успішність або неуспішність у контексті кожної окремо взятої професії. Багатьом обдарованим підліткам важко визначитися з тим, у якому напрямі побудувати власну майбутню професійну кар'єру. У цьому нелегкому виборі молодим обдарованим людям допоможе діагностування себе і власних професійних якостей. На нашу думку, цілком корисним і доречним буде врахування світового досвіду з діагностування професійно важливих якостей обдарованої особистості.

Таким чином, метою нашої статті є аналіз вітчизняного та світового досвіду з діагностування професійно важливих якостей.

В Японії С. Фукуяма розробив систему професійних проб для учнів; американець Дж. Голланд створив систему професійної орієнтації мо-

лоді; німецькі науковці Л. Буссхофф, Х. Арімонд, С. Декен, В. Герцог, Б. Майєр та ін. обґрунтували і впроваджують систему профорієнтації в закладах освіти різного типу. Над питанням вивчення проблеми професійно важливих якостей особистості також працювали українські та російські науковці, зокрема В. Шадріков [1], В. Бодров [2], Є. Ільїн [3], М. Громкова [4], Є. Клімов [5] та ін.

Кожна професійна діяльність має власну специфіку, що потребує певного набору професійно важливих якостей обдарованої особистості. Згідно з психологічними словниками «професійно важливі якості» – це якості суб'єкта, які включені до процесу діяльності та забезпечують ефективність її виконання за певними параметрами продуктивності, якості діяльності та надійності [6]. Щодо розкриття поняття професійно важливих якостей обдарованої особистості, – розглянемо визначення поняття обдарованості. Обдарованість, згідно з Р. Комаровим, – це психічне утворення, що існує в просторі трьох вимірів: 1) діяльності, 2) особистості та 3) потенціалу. Відповідно до них, усі прийоми і методи виявлення обдарованості поділяються на три групи за: 1) реальними досягненнями дитини в певній діяльності (олімпіади, турніри); 2) здібностями

до діяльності, які вона виявляє; опосередковано; 3) її особистісними особливостями, де центральну роль відіграють мотивація на розвиток, вольові якості та почуття шляху [7, с. 61].

Безперечно, для кожної професії існують особистісні професійно важливі якості, що необхідні спеціалісту для успішної й ефективної діяльності.

Дослідник близького зарубіжжя Є. Ільїн вважає, що у процесі оволодіння професійною майстерністю кожна здатність, реалізуючись в конкретних діях, перетворюється на професійно важливу якість [3, с. 42].

Так, В. Маришук виділяє такі групи професійно-важливих якостей: а) соціально-психологічні, що відображають властивості спрямованості особистості (ціннісні орієнтації, мотиви, установки); б) психічні процеси; в) психомоторні якості; г) фізичні якості [8].

З метою діагностики професійно важливих якостей малайзійські дослідники [9] пропонують використовувати мережеву систему профорієнтації та працевлаштування, яку було названо «CGEMS». Профорієнтаційна система управління зайнятістю (CGEMS) – це система веб-баз, що допомагає обдарованій особистості визначитися у світі професій та обрати найкращий для себе варіант. Система є значним профорієнтаційним і кар'єрним майданчиком, де пропонуються тести чи вікторини, які пов'язані з особистістю користувача, ураховуючи його інтереси та професійні якості. Окрім того, роботодавці публікують там актуальні вакансії, завдяки чому користувач «CGEMS» може відстежувати попит на різні професії.

Індійські дослідники [10] в ролі профорієнтаційної діагностики обдарованої особистості пропонують черговий онлайн-продукт, програму в якій враховуються ключові аспекти поведінки й аналізу людини. Ключові аспекти містять свідомі, а також підсвідомі чинники, що допомагають зрозуміти професійні нахили і здібності. Для діагностики використовується тест здібностей, психометричний тест (Myers-Briggs Type Indicator – MBTI) і аналіз почерку. Модуль питання-відповідь дає кар'єрне бачення особистості через свідомі відповіді, тоді як модуль аналізу почерку фокусується на підсвідомому способі відображення кар'єри. Автоматична графологія допомагає зекономити час і сили. Загальний тест на вміння вимірює здатність людини до певної діяльності, причому враховуються особистісні якості, інтереси за допомогою серії оцінювання та анкет. MBTI – це психометричний тест, результати якого визначають різноманітні психологічні вподобання і те, як люди сприймають навколишній світ і рішення. Таким чином, інтеграція трьох модулів дає відповідні варіанти розвитку кар'єри.

У контексті аналізу світових тенденцій в діагностиці професійно важливих якостей обдаро-

ваної особистості згадаємо американський профорієнтаційний ресурс DISCOVER (<http://www.act.org/discover/>). DISCOVER – це комп'ютерна система кар'єрного орієнтування, яку було розроблено American College Testing. Система взаємодіє з п'ятьма різними програмними модулями для створення індивідуального результату професії та можливих робочих умов. П'ять модулів охоплюють: самоінформацію (інтереси, цінності та компетенції), профорієнтацію, прийняття рішень на практиці, оцінюючи зв'язок між знаннями про себе і про власний професійний вибір, а також надання знань і потенційні варіанти кар'єри. Багато досліджень вказували на те, що система DISCOVER позитивно впливає на професійний вибір людей [11].

Група російських дослідників [12] пропонує в процесі діагностування розділити професійно важливі якості на дві групи:

1) зумовлені професійні якості, що базуються на мисленні, мовленні, сенсорних та мнемічних процесах (наприклад, навряд людина з мовленнєвим дефектом зможе працювати диктором на радіо, вона не має для цього професійно важливої якості – чіткості мовлення);

2) сформовані професійно важливі якості, що містять мотиви, інтереси та цілі. Ця група професійних якостей більше залежить від особистості її характеру та оточення, тобто це означає, що ця група якостей піддається коригуванню.

Розглядаючи першу групу якостей, російські дослідники зазначають, що вказані якості розвиваються нерівномірно в різні періоди життя людини. Тому можна посилити певні якості, які закладені в людині залежно від напрямку діяльності, рівня розвитку, віку, соціального статусу тощо. Здібності, визначені анатоомо-фізіологічними характеристиками та нахилами, можна розвивати або пригнічувати за необхідності, але їх неможливо змінити. Якості другої групи можна сформувати за допомогою мотивів, що впливають на систему цінностей кожної людини, формуючи бажання та потребу засвоїти певну спеціальність, що викликає інтерес до будь-якої діяльності. Для багатьох спеціальностей успіх професійної діяльності визначається не стільки окремими професійними якостями, скільки поєднанням цих якостей і співвідношенням їх рівня розвитку певної особистості [12].

В епоху тотальної технологізації група індійських дослідників [13] пропонує використовувати мобільний додаток для профорієнтації, що працює на базі Android. З його допомогою можна діагностувати власні професійні якості, проходячи певні тести. Цей додаток можуть використовувати учні та їхні батьки, оскільки він надає повну інформацію про коледжі, плату за навчання та проживання тощо. Це допомагає молоді обирати коледжі в різних галузях. Список коледжів фільтрується на

основі таких параметрів, як рейтинг установи, ліміти плати і вибране місце. Реєстрація в обраному коледжі містить докладні відомості про учня і тест на профпридатність (АТ). Тест на особистісні здатності (МСQ) містить вербальний і кількісний розділи, а також загальні знання. Додаток допомагає учням продіагностувати себе, професійні якості та знайти коледж, що найбільше відповідає їхнім інтересам в Індії або за кордоном.

Група кolumбійських дослідників [14] створила адаптивну профорієнтаційну програму KunaySoft для діагностики професійних якостей. Суть програми полягає в розширенні пропозицій, що представлено в поточних тестах із профорієнтації. Розробники включили додаткові аспекти в результати тестування. Учень, проходячи цю програму, може дізнатися про власні вподобання, навички, сильні сторони, важливі професійні якості. Зазначена система розрахована на учнів 9–11 класів загальноосвітніх установ, де відсутні профорієнтації чи її дефіцит через бюджет або кількість учнів, яких потрібно супроводжувати в профорієнтаційному процесі.

Під час розробки програми було обрано чотири різні психологічні тести, що виявляють такі характеристики особистості: *покликання та академічні досягнення*. Окрім того, було розроблено тест на визначення соціально-економічних факторів, що може впливати на рішення особистості. Серед чотирьох тестів дослідники обрали: *традиційний тест на профорієнтацію*; *тест стилів навчання*, що дає змогу отримати індивідуальну інформацію від учня про те, як він навчається; *тест на особистість*, що дає змогу побачити різні психологічні аспекти особистості учня; *контекстний тест*, який розроблено у цій програмі за допомогою консультативного психолога. Контекстний тест надає відповідну інформацію, що впливає на особу, наприклад, соціально-демографічні й економічні фактори особистості [14].

Після проведення експерименту дослідники дійшли висновку, що сучасним учням більше подобається адаптивна система діагностики та профорієнтації KunaySoft, що враховує різні характеристики особистості, ніж просто професійне консультування в системі «людина – людина». Це може свідчити про відхід сучасної молоді від особистісного спілкування та більшу захопленість технологічними автоматизованими програмами.

Чимало зарубіжних дослідників займаються технологічним процесом психолого-педагогічної діагностики, що є, на нашу думку, своєрідною даниною часу.

Щодо ситуації діагностики професійно важливих якостей у близькому зарубіжжі, а саме в Росії – ситуація досить неоднозначна. Так, В. Мішле [15] зазначає, що існують недоліки в організації професійного самовизначення в освітніх установах Росії: низький рівень профо-

рієнтаційної діяльності та відсутність професіограм з багатьох спеціальностей; недостатня розробленість діагностичних методик визначення рівня сформованості професійно важливих особистісних якостей майбутніх фахівців відповідно до профілю обраної професії. Окрім того, предметна підготовка учнів не дозволяє сформувати у них системного бачення проблем майбутньої спеціальності.

Аналізуючи досвід профорієнтації в Росії, В. Мішле вказує, що нею було виявлено такі протиріччя між:

- потребою соціуму і ринку праці в якісному професійному самовизначенні учнівської молоді та тенденціями реформування в умовах кризи;
- теорією педагогічної діагностики та практикою її використання в професійній освіті;
- традиційним досвідом педагогічної діагностики професійного самовизначення учнів і сучасними організаційно-педагогічними умовами в системі «ліцей – коледж – ЗВО»;
- потребою системи «ліцей – коледж – ЗВО» у наступності професійного самовизначення учнів і відсутністю програмно-методичного забезпечення цього процесу [15].

Дослідниця розглядає діагностування професійно важливих якостей і професійне самовизначення людини як процес пошуку особистістю свого місця в професійному середовищі та формування себе як професіонала. Сутністю професійного самовизначення в системі «ліцей – коледж – ЗВО» є усвідомлений, відповідальний і мотивований вибір учнями профілю майбутньої професійної діяльності. Якість цього вибору забезпечується педагогічною діагностикою професійного самовизначення. Вона здійснюється як технологічний процес постійного диференційованого виявлення профілю та рівня готовності учнів до корекції вибору певної професії [15].

На нашу думку, в Україні ситуація з суспільною організацією профорієнтації перебуває приблизно на такому ж рівні. Вітчизняні науковці [16] наводять результати дослідження, проведеного ще за часи радянської влади. Якщо продуктивність роботи працівника, який успішно обрав спеціальність і працює за нею з бажанням, прийняти за 100 %, то продуктивність роботи працівника, у якого немає на це бажання, буде становити 65 %; тих, хто працює охоче, але неправильно обрав професію – 50 %, а тих, хто працює без бажання та помилився в професійному виборі – 30 % [16].

Точна діагностика професійно важливих якостей обдарованої особистості, а отже – вірне самовизначення і вибір професії, зумовлює більшу частину майбутнього людини.

Щодо застосування світового досвіду діагностування професійно важливих якостей на теренах пострадянського простору, російські дослідники [17] вказують на те, що зарубіжні тес-

ти, зокрема Graduate Management Admission Test (GMAT), не можуть бути використані не лише через соціально-культурні відмінності, а й тому, що закордонні фахівці значно професійно просунулися в порівнянні з вітчизняними, а критерії професійно важливих якостей не повно відповідає їх стандартам.

В Україні діагностуванням обдарованої особистості, виявленням обдарованих, дослідженням різних аспектів професійної орієнтації та професійного самовизначення займається відділ діагностики обдарованості Інституту обдарованої дитини НАПН України. Також дослідженням інших аспектів професійної орієнтації учнів і дорослих здійснюють такі наукові установи: лабораторія професійної кар'єри Інституту професійно-технічної освіти НАПН України, відділ професіології та психолого-педагогічної діагностики Інституту педагогічної освіти та освіти дорослих НАПН України, відділ технологічної освіти та допрофесійної підготовки Інституту педагогіки НАПН України [18].

Цікавим нам здається досвід із діагностування професійно важливих якостей групи латвійсько-польських науковців [19]. Вони провели діагностичне обстеження особистості для визначення професійно важливих якостей фахівців з авіаційного обслуговування за ймовірнісно-статистичним методом. Відповідно до їх методу в кожній особі визначається функція розподілу (щільність ймовірності знаходження себе у професії), що дає змогу визначити ймовірність знаходження себе як фахівця в певній галузі інформаційного простору. Згідно з результатами проведеного дослідження було визначено складники професійно важливих якостей авіаційно-технічного персоналу, умови й особливості формування цих якостей. На цьому прикладі діагностування професійно важливих якостей особистості проводилося за допомогою опитувальника.

Отже, проаналізувавши світові методи діагностування професійно важливих якостей обдарованої особистості, ми побачили загальну світову профорієнтаційну тенденцію відходу від діалогової системи «людина – людина» і поступовий повний перехід до автоматизованих програм із профорієнтації та повної діагностики професійних якостей особистості.

З огляду на те, що професійно важливі якості – це якості людини, що впливають на ефективність її діяльності і є одним із визначальних параметрів вибору майбутньої професійної діяльності. Неможливо не погодитися з важливістю точного та своєчасного діагностування професійно важливих якостей обдарованої особистості. Саме діагностування постає важливим етапом в організації діяльності педагогічного супроводу професійного самовизначення підростаючої особистості в умовах багаторівневої освіти.

Нам здається, що для українських учених проблема вивчення світового досвіду з діагностування професійно важливих якостей обдарованої особистості є досить цікавим напрямом наукових досліджень.

Використані літературні джерела

1. *Шадриков В.Д.* Проблемы системогенеза профессиональной деятельности. Москва: Наука, 1982. 184 с.
2. *Бодров В.А.* Психология профессиональной пригодности. Москва: ПЕР СЭ, 2001. 511 с.
3. *Ильин Е.П.* Дифференциальная психология профессиональной деятельности. Санкт-Петербург: Питер, 2008. 428 с.
4. *Громкова М.Т.* Психология и педагогика профессиональной деятельности: [учеб. пособие для вузов]. Москва: ЮНИТИ-ДАНА, 2003. 415 с.
5. *Климов Е.А.* Психология профессионального самоопределения. Ростов н/Д: Феникс, 1996. 512 с.
6. *Шанар В.Б.* Сучасний тлумачний психологічний словник. Харків: Прапор, 2005. 640 с.
7. *Комаров Р.В.* Введение в психологию одаренности: учеб. пособие. Москва: Талант, 2015. 116 с.
8. *Марущук В.Л.* Психологические основы формирования профессионально значимых качеств: автореф. дис. ... докт. психол. наук: 19.00.03. Санкт-Петербург, 1982. 32 с.
9. *Seng K., Zeki A.M.* Career Guidance and Employment Management System. *3rd International Conference on Advanced Computer Science Applications and Technologies*. 2014. DOI:10.1109/acsat.2014.20.
10. *Anand A., Patil, Bhaawat D.S., Karanje S., Mangalvedhekar V.* Automated Career Guidance Using Graphology, Aptitude Test and Personality Test. *Fourth International Conference on Computing Communication Control and Automation (ICCUBEA)*. India, 2018, P. 1–5. DOI: 10.1109/ICCUBEA.2018.8697642.
11. *Eveland A.P.* University students and career decidedness effects of two computer-based career guidance interventions. *Computers in Human Behavior*. 1998. Vol. 14. P. 531–541.
12. *Chumakov N.A., Tumanov M.V., Zakharov A.A.* Some Issues of Modern Career Guidance. *XVII Russian Scientific and Practical Conference on Planning and Teaching Engineering Staff for the Industrial and Economic Complex of the Region (PTES)*. 2018. DOI: 10.1109/ptes.2018.8604189.
13. *Kamath V.D., Meher A., Vidhya V., Deepthi S.* An Android based Mobile Application for Career Guidance. *Second International Conference on Inventive Communication and Computational Technologies (ICICCT)*. 2018. DOI: 10.1109/icicct.2018.8473128.
14. *Vargas J.C.G., Laguna J.L.P., Carrillo-Ramos A.* KunaySoft: Adaptive system of vocational guidance. *10th Computing Colombian Conference (10CCC)*. 2015. DOI: 10.1109/columbiancc.2015.7333460.
15. *Мишле В.В.* Педагогическая диагностика профессионального самоопределения обучающихся в

системе «лицей – колледж – вуз»: автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.08. Киров: ВятГГУ, 2009. 20 с.

16. Погрибна В.Л., Підкуркова І.В. Професійне самовизначення: проблеми теорії та практики. *Вісник Національного університету «Юридична академія України імені Ярослава Мудрого»*. 2017. № 4. С. 106–117. (Серія: «Соціологія»).

17. Борисова Е.М., Логинова Г.П., Мдивани М.О. Диагностика управленческих способностей. *Вопросы психологии*. 1997. № 2. С. 112–121.

18. Професійне самовизначення учнівської молоді в умовах освітнього округу: монографія / Л.А. Гуцан, О.Л. Морін, З.В. Охріменко, О.М. Пархоменко, Л.І. Гриценко, І.І. Ткачук. Харків: Мадрид, 2016. 220 с.

19. Gorbachev O., Shestakov V., Stefański K. Assessment of professionally important qualities aviation technical staff. 2019. doi:10.1063/1.5091883.

References

1. Shadrikov, V.D. (1982). *Problemy sistemogeneza professionalnoi deiatelnosti [Problems of system genesis of professional activity]*. Moscow: Nauka, 184 p.

2. Bodrov, V.A. (2001). *Psikhologiya professionalnoi prigodnosti [Psychology of Professional suitability]*. Moscow. 511 p.

3. Ilin, E.P. (2008). *Differentsialnaia psikhologiya professionalnoi deiatelnosti [Differential Psychology of Professional Activities]*. St. Petersburg: Piter, 428 p.

4. Gromkova, M.T. (2003). *Psikhologiya i pedagogika professionalnoi deiatelnosti [Psychology and pedagogy of professional activity]*. Moscow. 415 p.

5. Klimov, E.A. (1996). *Psikhologiya professionalnogo samoopredeleniia [Psychology of professional self-determination]*. Rostov-na Don. 512 p.

6. Shapar, V.B. (2005). *Suchasnyi tlumachnyi psykholohichniy slovnyk [Modern explanatory psychological dictionary]*. Kharkiv: Prapor, 640 p.

7. Komarov, R.V. (2015). *Vvedenie v psikhologiyu odarennosti: Uchebnoe posobie [Introduction to the psychology of giftedness: A textbook]*. Moscow: Talant, 116 p.

8. Marishchuk, V.L. (1982). *Psikhologicheskie osnovy formirovaniia professionalno znachimykh kachestv [The psychological basis for the formation of professionally significant qualities]*. Extended abstract of Doctor's thesis. Leningrad. 32 p.

9. Seng, K., & Zeki, A.M. (2014). Career Guidance and Employment Management System. *3rd International Conference on Advanced Computer Science Applications and Technologies*. DOI:10.1109/acsat.2014.20

10. Anand, A., Patil, D., Bhaawat, S., Karanje, S. and Mangalvedhekar, V. (2018). Automated Career Guidance Using Graphology, Aptitude Test and Personality Test. *Fourth International Conference on Computing Communication Control and Automation (ICCUBEA)*. India. P. 1–5. DOI: 10.1109/ICCUBEA.2018.8697642.

11. Eveland, A.P. et al., (1998). University students and career decidedness effects of two computer-based career guidance interventions. *Computers in Human Behavior*, Vol. 14. P. 531–541.

12. Chumakov, N.A., Tumanov, M.V., & Zakharov, A.A. (2018). Some Issues of Modern Career Guidance. *XVII Russian Scientific and Practical Conference on Planning and Teaching Engineering Staff for the Industrial and Economic Complex of the Region (PTES)*. DOI: 10.1109/ptes.2018.8604189.

13. Kamath, V.D., Meher, A., Vidhya, V., & Deepthi, S. (2018). An Android based Mobile Application for Career Guidance. *Second International Conference on Inventive Communication and Computational Technologies (ICICCT)*. DOI: 10.1109/icicct.2018.8473128.

14. Vargas, J.C.G., Laguna, J.L.P., & Carrillo-Ramos, A. (2015). KunaySoft: Adaptive system of vocational guidance. *10th Computing Colombian Conference (10CCC)*. DOI: 10.1109/columbiancc.2015.7333460.

15. Mishle, V.V. (2009). *Pedagogicheskaiia diagnostika professionalnogo samoopredeleniia obuchaiushchikhsia v sisteme «litsei – kolledzh – vuz» [Pedagogical diagnosis of professional self-determination of students in the system “lyceum - college - university”]*. Candidate's thesis. Kirov. 20 p.

16. Pohribna, V.L., & Pidkurkova, I.V. (2017). *Profesiine samovyznachennia: problemy teorii ta praktyky [Professional self-determination: problems and theory of practice]*. *Visnyk Natsionalnoho universytetu «Yurydychna akademiia Ukrainy imeni Yaroslava Mudroho – Bulletin of the National University «Legal Academy of Ukraine in the name of Yaroslav the Wise»*. 4. P. 106–117.

17. Borisova, E.M., Loginova G.P., Mdivani M.O. (1997). *Dagnostika upravlencheskikh sposobnostei [Diagnostics of management skills]*. *Voprosy psikhologii – Psychology issues*. 2. P. 112–121.

18. Hutsan L. A., Morin O. L., Okhrimenko Z. V., Parkhomenko O. M., Hrytsenok L. I.; Tkachuk I. I. (2016) *Profesiine samovyznachennia uchnivskoi molodi v umovakh osvithnoho okruhu [Professional self-determination of students in the educational district]*. Kharkiv: Drukarnia Madryd, 220 p.

19. Gorbachev, O., Shestakov, V., & Stefański, K. (2019). *Assessment of professionally important qualities aviation technical staff*. DOI: 10.1063/1.5091883.

Novohorodska Maryna. Analysis of Domestic and Foreign Experience on Diagnostics of Professionally Important Qualities of a Gifted Personality.

Summary.

The article analyzes domestic and foreign experience in diagnosing professionally important qualities of a gifted personality. The author considers web-based diagnostic and vocational guidance systems, modern adaptive career guidance systems, mobile applications and global resources for professional self-determination. The world trends in the diagnosis of professionally important qualities of a gifted personality are analyzed. Groups of professionally important qualities are examined in detail. Conclusions are drawn on the application of foreign experience in the diagnosis of professionally important qualities of a gifted person. So, having analyzed the world

methods of diagnosing professionally important qualities of a gifted person, we saw a general world career guidance trend of moving away from the person-person dialogue system and a gradual and complete transition to automated programs for career guidance and a complete diagnosis of professional personality qualities. As we see, many foreign researchers are engaged in the technological process of psychological and pedagogical diagnostics, which, in our opinion, is a kind of tribute to the times.

Based on the fact that professionally important qualities are qualities of a person that affect the efficiency of her work and is one of the determining parameters for choosing her future professional activity, it is impossible

not to agree with the importance of accurate and timely diagnosis of professionally important qualities of a gifted person. Indeed, it is diagnostics that are an important stage in organizing the activities of pedagogical support of professional self-determination of a growing personality in a multilevel education.

It seems to us that for Ukrainian scientists the problem of studying foreign experience in diagnosing professionally important qualities of a gifted person is an interesting enough area of scientific research.

Key words: professionally important qualities; diagnostics; gifted personality; career guidance; professional self-determination.

Стаття надійшла до редколегії 18 листопада 2020 року